

Kravodlý Fr. ř.

1

Kronika obce Rítomic

1362.
od roku 1918.

Tato pamětní kniha čítá 206, t.j.
dvě stě šest stránek.

V Rítomicích dne 5. listopad 1921.

Obecní rada:
Fr. Pavláček
starosta
Fr. Urban

Usnesením obecního zastupitelstva ze dne 5. listopadu 1921 byl jsem já,
Jan Bílek, říd. uč. v Rítonicích,
ustanoven prvním kronikářem zdejší Provinciální
obce. Funkce této ujal jsem se dnes
dne 5. listopadu 1921.

Nejsem zdejší rodák, ale bydlím
v místě od 1. září r. 1919. Narodil
jsem se v Poduňši u Jičína dne 10.
dubna r. 1888. Po absolvování učitelského
instavu v Jičíně působil jsem jako učitel
od 1. pros. 1908 v Jičíně, od 1. března
1909 v Radimi, od 1. září 1909 v Ledcích,
od 15. září 1911 ve Lhotě Zelené, od
1. března 1912 v Libáni, od 1. září 1912
opět v Jičíně, odkudž 1. září 1919
nastoupil jsem na zdejšího učitele

4

Abych mohl učiniti dějiny obce,
vybíral jsem záruky o naší obci v
paměti knize „Čechi Bousovských“,
a záruky v kenském ^(archivu) muzeu i
záruky o obci v Sedláčkově díle: „Hrady
a zámky“ a Sedláčkově „Slovanská Pekárna“.

(Dle Slovníku): Ríšovice (přev. Žilovice) Původ jména
starobyla osada a zboží někdy v kenských
deskách zapsané. Kostel a farou před
r. 1362. patří výjma Vlčí polský mezi
nejstarší v okolí a měl již ve 14. stol.
vlasní faráře. Původní majitelé asi Majitele Ríšovice
nevelkého zboží Ríšovického nejsou
znáni. R. 1362 byl majitelem Jan z Veselice, v letech 1393-1417 rodina po-
nosná z Nechanic, kterážto rodina se
dle obvyklého řehoře spisovu nepodařila Majitele Ríšovice
dle držení té osady, „z Ríšovice“ a dle toho
zde sídlem nebyla. Od r. 1393 byl majit-
elem Ríšovice a Veselice Tibor z Nechanic,
nebesily. Od r. 1406 Vlašek z Nechanic
co faru kostela volil zde několikrát

5

farářů až do r. 1417. R. 1406 se co svědek ve sporu majitele Krasova a Jiřího chce z Měří půjčomina Čibor, farář se Rišovič a a Jan řec. Léjka Machek ze Rišovič. Farář Václ. Čibor, syn Mikuláše z Násilnice dosazený sem r. 1406, který u nechal se v určený mu čas na kněžství posočit, musel odstoupit a zemřel roce r. 1406. R. 1407. dosazen sem farář Petr, uveden byl farářem křineckým. R. 1411 směnil faru s farářem mcelským Adamem. R. 1414 dosazen sem Václav, před tím farář v Údornicích u Libáně, když Adam zde se faru vzdal a jinam dosazen byl. Uvedl ho farář křinecky! R. 1417 Bartolomej, před tím farář ve Brzini, když se Václav faru vzdal. Tím rokem Mikuláš ještě stal se farářem. R. 1418 Bartolomej, před tím farář v Chroustově, uveden sem byl farářem Vlčípolským. Až do r. 1418 voleni byli všichni faráři od panovníka Vlaška z Mechemic. Poslední r. 1418 byl volen od Jana křinecky ze Slavče a Rovadla z Ledeč, nových majitelů Rišovičského panství.

Patřily jiné nále dvorce kmešské. Majiteli solio rboří byli berounští řečenci po patnácti na Mechanic 1418 - 1430. Jan Žajíc z Hasenburka a z Kostí dostal po Janu Šmeckovi r. 1454 nemělém mezi jiným rbořím vše to, co Šmecko v Rítových měl, dvory kmešské s podacím kostelem pod krále Ladislava, na Rabakově křímu a dvory kmešské s plasy. V 2. pol. 15. stol. patřily Rítovice k panství Přezenškému. R. 1497 připojeny opět ke Kosti. Majitel Zdeněk Leo z Rožmislého a Blasné páni na Kosti.

R. 1559 se připomíná ne na Rítových, nýbrž v Rítových, tedy co dříve nejakeho většího dvora kmešského neb více Žikmund Grisl z Lovče. Těu poknal před soud Václ. Běk a Václ. Klempík, když oné doby v Domoušovicích sídlil, pro kterého jemu uřízeno! R. 1561. koupil Žikmund Grisl z Lovče za 200 kop českých grošů od Kristofa Lobkowice z Lobkovic, pána ne Kosti vše, co k Rítovicium až po onu dobu a sice od r. 1454 až do 1561 při-

slučelo a sice: Z dvorce kněžské, podací
kostelů, lesy, dětiny, luka a stal se
dvůrcelem celé vesnice Rítouickej. Z
pozemků svých a dvorců kněžských
křídil poplužní dvůr (předně na místech
kde nyní škola stojí a stavění č. 22, 23.)
Však dlouhá do zboží nedokázal. Svoje
jeho prodali je Hermannov a Bubna, pí-
nu na Škařové^{r. 1576}, který k statku Škařov-
skému Rítouice připojil; co příslušenství
při něm na polom bez přesnější Rítouice
zůstaly až do krušení poddanství, až
v pozdější době rozdíl se nečinil mezi Ška-
řovem a Rítouicemi a vše za panství
Březenské se považovalo. Dvůrcelem pan-
ství Březenského jsou patrové kostely
Rítouického a sice co zároveň dvůrce-
le' statku Škařovského, když byl
patrován předev kostela Rítouického pí-
služ'. R. 1578 koupila Škařov (Rítouice)
Eliska, pukraběnka z Doubravy, ves celou
s podacím kostelem, dvůr poplužní. V
té době nebylo v Rítouicích více než 650

vem' mimo dvora popluznistro.

R. 1610 Jan Ondřej prodal Skárov
a Ríšovcem Mikuláši Vratislavovi
z Bubna, majsteli Brězno, zemědělio
a. 1617.

Děti Mikuláše Vratislava z Bubna
chášely se vystěhovat z Čech pro ná-
boženské po porážce Čechů na Bílé hoře,
jelikož nebyly katolíky, ale císařské
zde a přesoupily na katolictví.

Když patentem císaře Ferdinanda II. na-
říkalo bylo, že žádný nekatolický člo-
vek v král. Českém říším byť nesmí,
r. 1628 bratři Bubnové Jiřířich a Hermann
však dřívějšímu jich předsevzetí víru
změnili a k nábož. katol. přesoupili.
In a si valné část obyvatelstva panství
Brězenského, na němž katolíci dříve
většinu nebylo, jednak rošlakem zví-
rených komisářů císařských a jednak
asi usilováním majitelů toho zboží, jenž
nepochybne se o to jednalo, přízen vlády
císaře Ferdinanda II. rískali si a zachovali,

9

K novému náboženskému přinuceniu byla pře-
toupišti. Domněnka, že bratři Bubnové s
jakousi obzvláštní horlivostí si počínali,
by své poddané ^{kališníky} na víru katolickou obrá-
tili, může být slouzeno porovnáním a nej-
blížšího okolí. Když totiž v Lázních evangeličtí
reformaci náboženské od r. 1651 horlivěji
se pokračovalo, na silném, a misionářům
k obracení na víru katolickou přidání k nad-
nejšímu provedení dragouni a mušketýři,
a dle seznámění komisařů místodržícímu
do Prahy zasílaných bylo na sousedním
štítku Domousnickém s Veselici, na zboží
poměrně malém, k některým mimo věži
vesnicem Domousnice, Veselice a méně víscey
Lízoolay, Rousinov a Rabakov té doby učerá-
ly, a 119 na víru obrácených a 4 uprchlé.
metly. Na celém panství Dřenenském k ře-
čovem a na více velkých vesnicích bylo v
té době pouze 32 na víru katol. obrácených.
Jako jinde též na Dřenensku dlouho ještě
po úplném provedení reformace náboženské

potomkové někdejších halínsků neu-
pustili od halichu a podáván jalo ve Bré-
zeneckém sak a Rilouckém kostele
komunikačním halich pro přijímání s
vínu neposvěceným. Zvyk ten udržel
se nade dle než v jiných krajincích,
ještě v r. 1721, jak dlouhो potom, ne-
ručeno. 14. listop. 1721 vydal hrabě Adam
Maxmil. z Bubna na Brézne nářízení,
o kterémžto mezi jiným ustanovil,
by na budoucí časy k vínce pravské
Brézenecké všechno pořebeć víno jak
ke mším, tak též pro komunikačny kost-
lům Brézeneckému a Rilouckému dáve-
no bylo.

V 30. letě válce byla celá krajina
Svédy a spuštěna, ves Rilouice jako
jiné v okolí ranikla. Spuštění kra-
jiny dlouhо se pamatovalo. Kostel pravd-
podobně ~~spuštěn~~ ^{spuštěl}. Fara ranikla. Roku 1654
bylo pochozí komisi při seskrování berní role
napísáno: Ves Rilouice celá pusté od mnoha

4
let, v něž bývalo 5 chalupníků, jichžto jména se zvěděti nemohla.

R. 1660 napsáno. Rítovice ke Přeštičkám náležející s filialním kostelem, dvorem poplužním, vše sešlé. Pole ze dvorem vzdělané, 144 provárců a na tu stranu k Vlčímu Poli 46 provárců ladem, velký kus ke Skýřicím 537 provárců, luka v polích $17\frac{1}{2}$ prov., u Rítovic 21 prov., u Rousíkov měri lesem 24 prov., oboraj lež u rybníka Kosmonoského u Skýřic 10 prov. Pouze 1 chalupa osazená. Byla na ní Skýřický Bartoň, ostatní domy pusté a zarostlé, u Rousíkova pole zarostlá $308\frac{1}{2}$ prov. V této luke a polí docela hrázem zarostlá a ladem ležící.

R. 1662 oznamuje Jan Haolík, dekan mladoboleslavský, arcibiskupu pražskému: Abych jistou zprávu o filialním kostelu Rítovickém pod patronátem osvíceného hraběte z Bubna, jakž i o jiných jeho kostelích v okresku Mladoboleslavském rýsoce důstojnému pánu dátí mohl,

podle možnosti své jsem se vymazanil
a se doveděl hledat. Předně láska jsem
jistlo, že ouen kostel od římského faráře
spravován není; opraven sice jsem,
aby služby Boží tam pohodlně konaly
se mohly: avšak nikoliv od pana pbro.
na braběk z Dubna, neboť od pana
Kouče z Domousnic, jenž svou hrobku
tam má, této opravy učiněna byla.

Při opravě kůru r. 1858 bylo zábradlí
natínu baronem fermekovou, při čemž sta-
rý nášl, na kterém se nalezalo ně-
kolik znaků (erbů) bývalých pp. pbro-
nů kostela sedejších, přišlo ke zničení.
Pod nimi stálo: Pán na Nečeradicích, a
Doubbravici a v Horňanech Hukoráč a pak
letopočet 1620. se slovy Renovatum est:

Houč a Kouč, jméno rodiny vla-
dycké, jejíž původiste byla ves Houč
(Chouč) na pastvoví biliuském. Erb: očené
křídlo na stříbrném štítu a klecas. Petr
ujal r. 1597 statek Domousnice (Domousice)

Brodský. R. 1628 odsel ze země a kemrel r.
1629 v Drážďanech. Ze synů jednoho jeho
bratra, který držel Trnici u Ústí nad Labem
měl Domoušice do r. 1637, Žebrich. Karel
Kouč v r. 1681 měl Veselici. Oltářní kámen
se sv. oslavským na hlavním oltáři stavěn poč.
roku 1800 měl nápis, zasvěcen je r. 1655.
Vr. 1801 byl odstraněn chabry již strop,
na němž uprostřed byla kvalitá dřevěná
(okrouhlá)
deská s nápisem českým, zlatými písmeny.

Tento strop je vyzdobzen vlastním nálež-
dem narozených a sklečných rytířů
p. Karla a p. Zikmunda Haucův.

Kameny na oltáře mají data: 1606, 1607.
(Panny Margareta Haucová a Ludmila.) Druhý
1639 (Rudolf Leopold, syn Karla Haucě na
Veselicích.) Třetí 1658. (Albrecht Ferdinand,
syn Karla Haucě na Domoušicích. Chvály je
z r. 1710. (Václ. Rašín z Risenburku, pán na

Domousnicích a Veselici.) Na stěle kostela byl nápis z r. 1707., jest datum asi pozdější opravy.

Cást obce „Mudochov“ (nyní č. 1, 2, 3, 4) kosteleckému panství náležející cláve byla r. 1750 k poddaným a tak vznikly k chalupy (nahradnici) robotou kosteleckému panství povinné. Větší část obce patřila panstvu březenskému. R. 1750 koupil Brzno se Skárou (Rilonicem) za 156.000 zlatých Jan Adolf Kounic a od té doby jde velkostatek ve Brzne v dřívějším rodu.

(Dle Pekaré.)

Dejiny kostela vlastně naznačují vložky opatřené od reneskánského archivu a sice:
1 latinský přepis orig. sepsaného 2. července 1662
 děkanem mladoboleslavským Janem Haoliánem o slavnosti kostela arcibiskupa pražského (s překladem českým od p. faráře P. A. Dumka),

1 latinský přepis orig. sepsaného 17. srpna 1669

českem mladoboleslavským Janem Havlíkem o slavnostela arcibiskupu pražskému (s překladem českým od p. far. P. A. Dumka)

1 německý přepis orig. sepsaného 4. pros. 1715
 arcibiskupskou kanceláří patronu kostela hraběti březenštímu (s překladem českým od p. far. P. A. Dumka),

1 latinský přepis orig. sepsaného 4. září 1717
 arcibiskupskou kanceláří patronu kostela hraběti březenštímu (s překladem českým od p. far. P. A. Dumka)

1 český přepis duchovní přiznávající
sabellu administratury kaple sv. Václava
ve Březně a fil. kostela sv. Štěpána v Bi-
lonicích sepsané 13. srpna 1713.

Dějiny obce částečně naznačuje
výpis z přiznavači sabelly poddaných
c. 3. katastru březenštího ze dne 22.
pros. 1713, v této době aneb dříve
rozdělen byl poplužní dvůr 14 podda-
ným pravděpodobně paulovi březenští.
V té době měla obec 17 stavení. ^{44 lida} Další

dějiny obce jakož i rozmahu katastru objasňuje výsah z katastru josefského obce Říšovice asi z roku 1780, v kterém do téhle obec 23 slavení bez Rousínova.

Fara je v ^{vřízena} po r. 1796, škola z r. 1830. Další dějiny kostela objasňuje farní kronika, dějiny školy školní kronika.

(Následující vložky obsahují výpisy dat zemského archivu v Praze o Říšovických a číslají 44 popsaných stran.)